

بازی‌های آموزشی افروز

ما در مدرسه‌ی افروز اعتقاد داریم که فرهنگ، مشارکت اجتماعی، مسئولیت‌های فردی و مدنی پیوندی گسست‌ناپذیر با آموزش دارند. به باور ما کلاس درس فقط فضایی برای کسب دانش نیست؛ این هدف با پرورش مهارت‌های اجتماعی و کسب دانش هم تنیده و تفکیک‌ناپذیرند. موضوع کلاس درس هرچه باشد -ریاضی یا علوم اجتماعی- امکانی است برای تمرین مهارت‌های اجتماعی با دانش‌آموزان و به عقیده‌ی ما ارتقای این مهارت‌ها اگر مهم‌تر از افزایش علم و دانش کودکان و نوجوانان نباشد، از آن کم‌اهمیت‌تر نیست. به همین منظور قصد داریم با برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌هایی در مدرسه‌ی افروز، بازی‌ها و فعالیت‌هایی عملی برای کودکان و نوجوانان معرفی کنیم، درباره‌ی مهارت‌ها و روش‌های تسهیلگری این مفاهیم در کلاس درس به بحث و گفت‌وگو پردازیم، و راهکاری عملی برای پیاده‌سازی این مفاهیم در کلاس درس را با هم تجربه کنیم.

مدرسه‌ی افروز دو اصل «آموزش مشارکتی» و «کاربردی بودن مطالب» را سرلوحه‌ی فعالیت‌های خود قرار داده و دوره‌های آموزشی را به گونه‌ای تدوین کرده است که همگام با معرفی هر مفهوم نظری، نحوه‌ی انتقال آن به دانش‌آموزان هم به بحث و گفت‌وگو گذاشته می‌شود. امیدواریم با تمرکز بر مهارت تسهیلگری، و هم‌فکری و گفت‌وگو درباره‌ی آن بتوانیم راهکارها و شیوه‌هایی جدید و کاربردی و خلاق پیدا کنیم تا از این طریق تمرین مهارت‌های اجتماعی و بالا بردن میزان مشارکت دانش‌آموزان در کلاس درس محقق شود. ما در مدرسه‌ی افروز بر این باوریم که می‌توان با چشم‌انداز «جامعه‌ی فردا را با هم بسازیم» از فرصت‌های موجود در کلاس درس بهره‌جست و برای تبدیل دانش‌آموزان به شهروندانی آگاه و مؤثر کوشید.

(در صورت استفاده از منابع افروز، لطفاً ذکر منبع را فراموش نکنید. متشکریم)

نام فعالیت: شباهت‌ها و تفاوت‌های ما

رده سنی: کلاس پنجم ابتدایی به بالا

وسایل مورد نیاز: تصاویر مردم یا کودکان از نقاط مختلف جهان و نژادهای مختلف (ترجیحاً در قطع بزرگ)، تعدادی تصویر مربوط به مشاهیر ملیت‌های مختلف، کاغذ، چسب نواری، مداد یا خودکار، وایت برد و ماژیک.

هدف فعالیت: تقویت مهارت دیگرپذیری، به چالش کشیدن پیش‌داوری و برچسب‌زنی نسبت به تفاوت‌ها، درک و احترام به استعداد و توانایی‌های انسان‌ها مستقل از ظاهر و ملیت و نژاد.

پیشگفتار:

این فعالیت با اشاره و معرفی محدودیت‌ها، مهارت‌ها و توانمندی‌های کودکان افغان، به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا پیش‌داوری‌های موجود نسبت به اقلیت‌های قومی را مورد نقد و بررسی قرار دهند و نگاه تبعیض‌آمیز به کودکان افغان را کاهش دهند. این فعالیت دانش‌آموزان را به بازی و تفریح و آموزش در کنار یکدیگر، فارغ از هرگونه پیش‌فرض‌های قومیتی تشویق می‌کند.

یکی از مهم‌ترین دلایل بروز خشونت در جامعه فقدان همدلی با دیگران و پذیرش آن‌ها است. مهارت‌های دیگرپذیری باید از کودکی آموزش داده شود. این فعالیت به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا پیش‌داوری‌های خود را به چالش بکشند، به فردی فعال در مدرسه و خانواده تبدیل شوند و در آینده هم شهروندی با توانایی برقراری ارتباط مؤثر با دیگران باشند.

۱- پیش از شروع بازی، تصاویری از کودکان مختلف به دیوار نصب کنید.

۲- تعریف‌های بچه‌ها از صفت‌هایی مثل قوی، باهوش، پرکار، زیبا، شاد، و ... را روی تخته بنویسید. مثلاً قوی یعنی کسی که ...

۳- به هر کس تعدادی کاغذ و چسب نواری بدهید و از آن‌ها بخواهید در اتاق بگردند، عکس‌ها را تماشا کنند و مصداق مفاهیمی که تعریف کرده بودند را از زبان اشخاص زیر تصاویر بچسبانند. مثلاً: «من قوی هستم.» «ما شاد هستیم.» و ...

۴- بعد از این‌که همه‌ی بچه‌ها جمله‌های مورد نظرشان را نوشتند، از آن‌ها بخواهید که توضیح دهند چرا مثلاً یک فرد سفیدپوست را به عنوان مصداق باهوشی یا یک فرد سیاهپوست را به عنوان مصداق قوی بودن در نظر گرفته‌اند.

۵- سپس از آن‌ها درباره‌ی مفهوم نژادپرستی سؤال کنید.

بخش دوم

۱- تصاویر مشاهیر نژادها و ملیت‌های مختلف را به دیوار نصب کنید.

۲- دانش‌آموزان را به گروه‌های ۴ نفره تقسیم کنید و از آن‌ها بخواهید که درباره‌ی شباهت‌ها و تفاوت‌های افراد درون تصاویر با هم گفت‌وگو کنند.

۳- سپس از آن‌ها بخواهید که نظرشان را با کل کلاس در میان بگذارند. سعی کنید شباهت‌ها را دستمایه‌ای برای گفت‌وگو درباره‌ی مفهوم کرامت انسانی، و تفاوت‌ها را وسیله‌ای برای صحبت درباره‌ی تنوع نژادی و قومی قرار دهید.

۱- احساس

- آیا نسبت به تصاویر مختلف احساس‌های متفاوتی داشتید؟
- نسبت به یک تصویر چه قدر احساس‌تان با احساس دوست‌تان مشابه بود یا با آن تفاوت داشت؟
- نسبت به کودکان افغان چه احساسی دارید؟

۲- تعمق

نژادپرستی چیست؟ آیا نشانه‌های نژادپرستی را در خود یا محیط اطرافتان می‌بینید؟

- پیش‌داوری چیست و چگونه به وجود می‌آید؟ پیش‌داوری و نژادپرستی چگونه با هم ارتباط دارند؟
(پاسخ: پیش‌داوری قضاوتی است که بدون شناخت کافی و فقط بر اساس تصورات قالبی و ذهنیت‌های کلی در مورد گروه‌های مختلفی که اشخاص به آن تعلق دارند، در مورد آن‌ها انجام می‌گیرد. این تصورات بر اساس شواهد اندکی که از رفتار و خصوصیات بعضی از افراد متعلق به آن گروه به دست آمده، شکل می‌گیرد، که ممکن است درست باشد یا نباشد، و نسبت به کل افراد آن گروه تعمیم داده می‌شود.)

- پیش‌داوری چه فایده‌ها و ضررهایی دارد؟

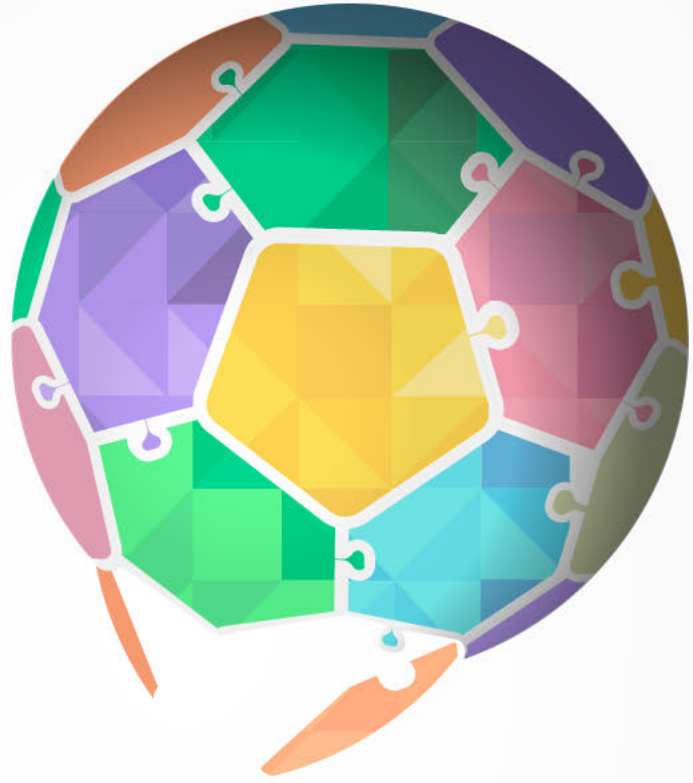
(پاسخ: چنین تعمیم‌هایی با آن‌که از جهتی راه‌های میان‌بُر برای تفکر محسوب می‌شوند و ممکن است به عنوان تجارب فردی یا جمعی کم‌هایی برای تصمیم‌گیری و قضاوت سریع قلمداد شوند، اما محدود هستند و اغلب باعث قضاوت‌های اشتباه می‌شوند. علاوه بر این، پیش‌داوری بر اساس تصورات قالبی، میان گروه‌های مختلف اجتماع نوعی جدایی پدید می‌آورد و مقدمه‌ی تبعیض و اختلاف می‌شود که در نهایت ممکن است به خشونت و تخریب بیانجامد. حال در محیط‌هایی که گروه‌های متعددی با ویژگی‌های متفاوت حضور دارند، گاهی خصلت‌هایی که به یک گروه خاص برچسب زده می‌شود زمینه‌ی تحقیر و آزار و اذیت روحی و روانی آن گروه را فراهم می‌آورد. این ویژگی‌ها گاه از ملیت و نژاد افراد سرچشمه می‌گیرد، مانند نسبت دادن صفت‌های خاص به ترک‌ها، لرها، فارس‌ها، افغان‌ها و... گاه به دلیل تفاوت‌های اقتصادی و تقسیم افراد به فقیر و غنی صورت می‌گیرد. تفاوت‌های فرهنگی و اعتبار بخشی به شغل و شأن اجتماعی افراد نیز مثال دیگری از این دست است.)

- چه نمونه‌هایی از نژادپرستی در اطراف خود سراغ دارید؟

(پاسخ: مسئله‌ای که در حال حاضر شکاف عمیقی بین دانش‌آموزان افغان و کودکان ایرانی ساکن یک محله ایجاد کرده است، تفاوت ملیت این دو گروه از کودکان است. پیش‌داوری‌هایی که در مورد مهاجران افغان وجود دارد، باعث می‌شود گاه در کشور ما از عبارت «افغانی» به عنوان یک توهین به معنای بیسواد، سرباز، بی‌فرهنگ و زبردست استفاده شود. این مسئله در جایی که دانش‌آموزان افغان و ایرانی در کنار هم حضور پیدا می‌کنند، به جدایی دو گروه و تحقیر و توهین نسبت به گروه اقلیت می‌انجامد.)

- این فعالیت چه تأثیری بر برخورد شما با کودکان افغان خواهد داشت؟ در بین دوستان و خانواده و همکلاسی‌هایتان چگونه می‌توانید پذیرش افراد متفاوت را ترویج دهید؟

سؤال؟؟

با مدرسه افروز تماس بگیرید

info@afroozschool.org